

DE KOLONIE

VAN KLOOSTERGEBOUW TOT RIJKSSCHOOL

Danny Lannoy

Waarom deze titel?

Al was het gebouw oorspronkelijk een klooster en later de Rijksmiddelbare school, toch blijven de Knokkenaars spreken over de 'Kolonie'. Het gebouw bevindt zich naast het gemeentehuis op het Verweeplein. Wij beschikken over een groot aantal postkaarten van dit merkwaardig gebouw en zijn verblijvers.

Toen de Belgische kust in volle ontplooiing was in het 4de kwart van de 19de eeuw begon naast het elitaire toerisme, een geleidelijke opgang van het 'sociaal' toerisme. Vakantie aan zee was toen niet voor iedereen weggelegd. In de twee zomermaanden juli en augustus zakten de villabewoners en hotelverblijvers af naar de Belgische badsteden met Oostende als grootste badoord, mede gesteund door koning Leopold II die er zijn zomerverblijf had. Naast Blankenberge werd Heist omstreeks 1870 de 3de belangrijkste badplaats van onze kust.

Heel sporadisch werden aan werknemers van coöperatieven, overheidspersoneel, handel- en kantoorbedienden enkele dagen verlof toegekend. Pas in de jaren '20 vond het jaarlijks verlof zijn ingang in de privé bedrijven. In 1921 werd de 48 urenweek ingevoerd en vanaf 1936 was 6 dagen betaald verlof van kracht.

In het Interbellum was van een gezinsgerichte ontspanning geen sprake. Verlof viel veelal samen met lokale kermissen, stoeten en volksfeesten waar de verlofperiode aan werd gependend. Toch kwam geleidelijk aan belangstelling voor het arbeiderstoerisme. In sommige bedrijven werden de werknemers betrokken bij activiteiten buiten de werkvloer. Sportclubs en 'spaarkassen' werden in het leven geroepen en groepsuitstappen zorgden ervoor dat een goede verstandhouding bleef bestaan binnen en buiten het bedrijf. Soms zorgden deze bedrijven voor tussenkomsten bij het betaald verlof; grootwarenhuizen deden net hetzelfde.

Het 'Oeuvre des Cures des Enfants des Ouvriers et Employés de S.A. Forces de la Providence' zorgde reeds in 1918 ervoor dat zwakke kinderen één maand naar zee of het platteland konden.

Door het inleggen van extra treinen op zondag vond de werkende klasse de weg naar de kust. Naast het elitaire publiek zou in de jaren '20 dit fenomeen een belangrijke rol spelen in bepaalde badplaatsen. De levensstandaard steeg en arbeiders en bedienden zochten wat vertier in de Ardennen of aan de Belgische kust. We kregen een verschil van badgasten dat zich in de volgende decennia verder zou profileren. Daarbij kwam het 'kampeertoerisme' dat negatieve reacties uitlokte bij de horeca. In de stadskernen boden kleinere pensions plaats voor minder bemiddelde families, o.m. in Blankenberge en later in Heist. Hotels op de zeedijk waren niet bestemd voor het nieuwe cliënteel.

De democratisering van het strandleven kwam geleidelijk op gang.

Gezondheid en hygiëne waren soms ver te zoeken. Veel kinderen hadden af te rekenen met tuberculose en rachitis (botaandoening) wat nog in het begin der jaren '20 frequent voorkwam. Jonge kinderen hadden nood aan een gezonde kuur aan zee. Enkele artsen pleitten voor goedkope sanatoria. De kuuroorden met ijzer- en koolzuurhoudende bronnen waren weggelegd voor een 'ander' publiek. Kolonies voor kinderen verbonden aan sanatoria zouden zorgen voor de nazorg. In preventieve schoolkoloniën kwamen kinderen uit de risicogroepen met aandacht voor ontspanning en lichamelijke ontwikkeling.

In 1924 werd in Wenduine het Instituut G. Born voor rachitis patiënten geopend.

Verscheidene verenigingen uit het binnenland hadden rond de eeuwwisseling reeds enkele koloniën, o.a. De liberale 'Association des Marcuvins' verbleven in Westende; de 'Cercle Le Progrès' had een villa in Uitkerke bij Blankenberge en een verblijf in Nieuwpoort. Het 'Gentse Werk van de Gezonde Lucht' opende in 1902 een sanatorium 'Home Astrid' in Bredene voor tbc behandeling. Rond 1880 had de Brugse dokter Van den Abeele reeds een 'Hospices Maritimes' opgericht in Wenduine.

De verzuiling was duidelijk aanwezig in deze sector.

Kloosterorden stelden hun gebouwen open voor rusthuizen. In Heist kwam er een seizoen pension bij de Zusters van de Onbevleete Ontvangenis. Vakantiegangers betalen er voor de maaltijden en het logies in het pensionaat. In augustus 1912 waren er 200 gasten gelogeed. De overheid steunde de vakbonden en mutualiteiten die een sociaal netwerk tot stand brachten.

De socialistische zuil gaf in 1921 het voorbeeld met het 'Huis der Mutualiteiten' in Heist voor kinderen ter preventie van tbc. De provinciale vereniging van het S.V.V. Antwerpen had in 1932 ook een tehuis in Heist.

De 'Socialistische Algemene Centrale van de Bouw' opende in 1925 het tehuis 'Floréal' in Blankenberge.

Het meer neutrale 'Nationaal Werk voor Kinderwelzijn' had in 1919 een kindershome in De Panne in een voormalig hotel en in Knokke (zie verder).

De Christelijke Mutualiteiten en KAV afdelingen in het land gingen zich in de jaren '30 bijzonder inzetten om vakantiehuisen te verwerven aan de kust, o.m. in Bredene en De Haan. Te Blankenberge en Heist kwam er een nieuw hotel onder de naam 'Rerum Novarum' voor de Brugse Commissie als verblijf voor hun leden. Ook waren er grondbezitters zoals Benjamin Crombez in Nieuwpoort die vakantiehuisen lieten bouwen.

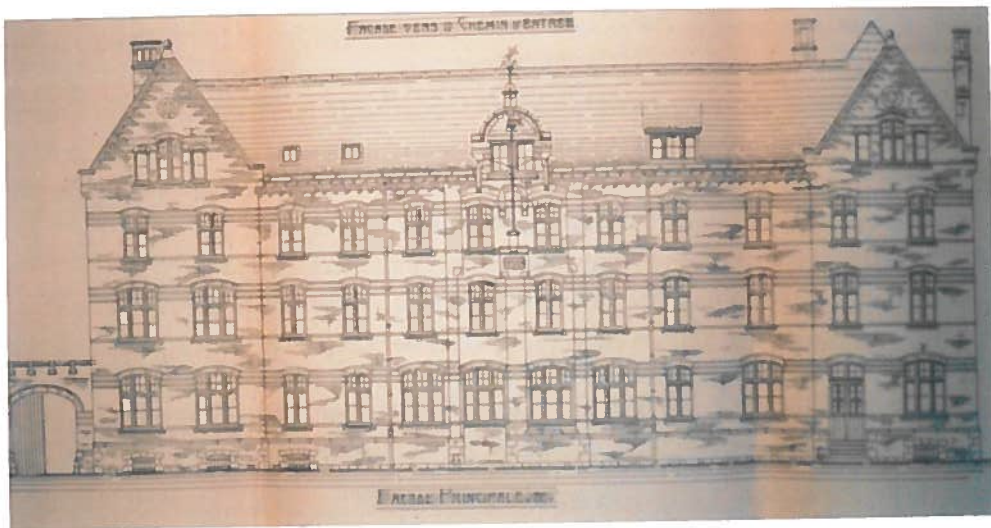
Heel wat factoren speelden een rol in het sociaal toerisme zoals de welvaartstijging, verlofvoorziening, mobiliteit en de toeristische betere infrastructuur. Het sociaal toerisme kende een eigen bestaan naast het eliteaire. Volgens Dirk Pertz verdween het motief 'gezondheid' ten voordele van de gepatroneerde ontspanning.

De hotels aan de Belgische kust hadden hun eigen cliënteel. Of het sociaal toerisme als concurrentie worden beschouwd, kan in vraag gesteld worden. Het meer 'eliteaire cliënteel' bleef nog hun vakantie doorbrengen aan de kust maar trok wel in de periode van 'het betaald verlof' naar buitenlandse bestemmingen.

Na WO II sloten vele kindershomes hun deuren. Preventieve of curatieve verblijven aan zee waren niet langer meer noodzakelijk.

EEN KLOOSTERGEBOUW IN KNOKKE

Door de invoering van een antiklerikale wet in Frankrijk dienden de Zusters Dominicanessen uit Langres bij Dijon uit te wijken. Ze kozen Knokke als locatie, verbleven tijdelijk in de villa 'Sans Souci' langs de Lippenslaan. De kloosteroverste knoopte contacten aan met de Zoutepolder voor de aankoop van grond bestemd voor het oprichten van een kloostergebouw. Men deed beroep op architect Louis Corthouts uit Leuven die instond voor de plannen (1). In 1908-1909 verscheen op de noordoosthoek van het marktplein (Verweeplaats) een U-vormig gebouw in metselwerk en 'zijrisalieten' met puntgevel (vooruitspringende gevelvlakken) De verhoogde benedenverdieping was afgewerkt in ruwe breuksteen. Centraal was er bovenaan de traveeën

Gevelplan van het kloostergebouw uit 1909 (architect Corthouts)

een afgeronde dakkapel, een houten kroonlijst op klossen met getande fries. Het gebouw telde twee verdiepingen en een dak. Centraal op de gevel kwam een herdenkingssteen met kruis en het jaartal 1909 (nog zichtbaar). Twee jaar later, in 1911, startten de werken van het aanpalend gemeentehuis in neogotische stijl.

Volgens de mondelinge overleveringen bevonden er zich een 30-tal nonnetjes waaronder heel wat van Ierse afkomst. Nader onderzoek geeft ons een exacter beeld van wie er verbleef in dit klooster.

E.H. Pastoor Juliaan Opdedrinck werd er directeur. Af en toe zorgde hij nog voor diensten in de Margaretakerk (2).

De Zusters richtten er een pensioonaat in voor meisjes en gaven er les in het Frans. De meisjes verbleven er om gezondheidsredenen.

Bij het uitbreken van WO I werd het klooster gesloten. Enkele zusters bleven in Knokke, andere vertrokken. Hun archief werd na de oorlog overgebracht naar het klooster van de 'Zusters van Moorslede' in het Duinenpark.

Uit het bevolkingsregister van 1910 volgende gegevens van de bewoners van toen:

- Michinski Mathilde (°Rolampont 6.08.1840) kloosterzuster overste (+ Kn 25.01.1916)
- Têtevuide Marie Adeline (Champlitte, Ht Saone, Fr 8.03.1847) kloosterzuster
- Viney Marie (Langres, Ht. Marne, Fr 13.09.1823) kloosterzuster (+ Kn 21.04.16)
- Fraissignes Marie (Strasbourg 13.11.1848) kloosterzuster
- Fraissignes Alexandrine (Bourges 4.10.1861) kloosterzuster
- Thirion Claire (Bussières-les- Belmont 18.04.1860) kloosterzuster, k.v. Baden 1910
- Lépagnez Marie (Vesoul 7.11.1856) kloosterzuster (+ Kn 13.11.1915)
- Vallot Hortense (Langres 13.03.1844) kloosterzuster (+ Kn 15.03.1914)
- Gross Regine (Spire 28.06.1870) kloosterzuster, vertrokken St. Gervais 1919
- D'Eserienne Marguerite (Langres 11.05.1878), kloosterzuster
- Cyrot Antoinette (Beanne 16.01.1879), kloosterzuster
- Mareillet Marie (Morey, Cote D'or, 29.11.1868) kloosterzuster
- Steinmann Marie (Luxeuil , H.S., 15.08.1880), kloosterzuster
- Steinmann Emilie (Luxeuil 2.12.1885), kloosterzuster

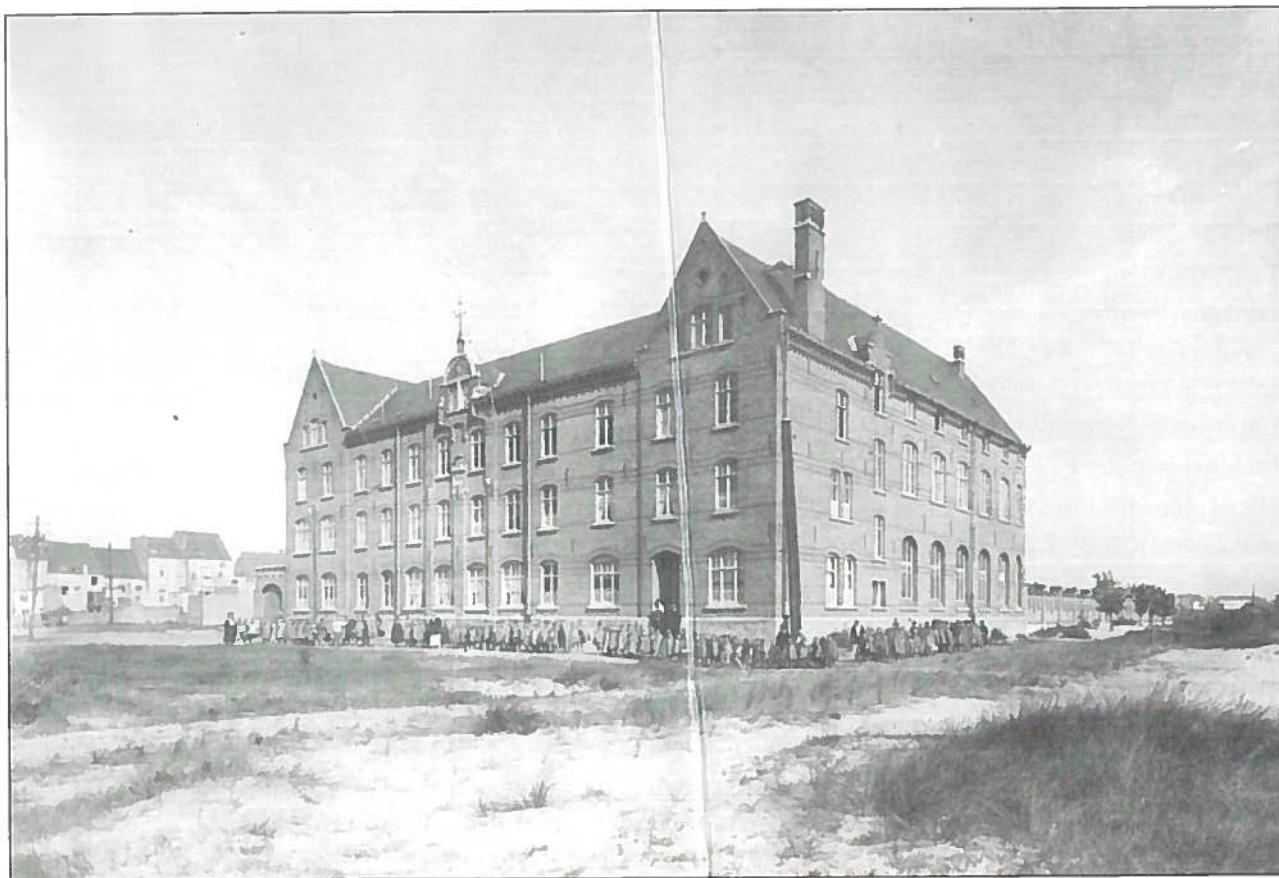
Massenet Marie (Les Fontaines, Haut Marne, 5.12.1841) kloosterzuster
 Grunage Ernestine (Pré-sur-Marne 26.03.1855) kloosterzuster
 Soret Leonie (Brain 18.12.1861) kloosterzuster
 Dietrich Jeanne (Dijon, Côte d'Or 15.02.1873) kloosterzuster
 Eloy Clara (Lailly-Laurette, Somme, 26.12.1875) kloosterzuster
 Mathelin Marie (Clérassiment, Loire, 10.02.1873) kloosterzuster
 Truche Juliette (Ormans, 13.06.1877) kloosterzuster
 Metcalfe Elisabeth (Lemmstown, Wicklow, Ireland, 7.04.1884) Ierse zuster k.v. Luton (Engeland)
 31.12.1910
 Divinage Raymonda (Roubaix 20.09.1899) weeskind
 Divinage Gènevieve (Croix France, 14.06.1901) weeskind k.v. Roubaix
 Cahill Mary (Wigan, Lancashire, 7.08.1886) Engelse zuster k.v. Luton, 1910
 Duquesne Thérèse (Tourcoing 8.02.1881) kloosterzuster
 Maréchal Isabella (22.09.1852) kloosterzuster
 Rolland Alice (Rouen, Seine, 17.11.1894) 'leerlinge der Kostschool',
 k.v. Parijs 31.02.1910.
 Petitot Germaine (Langres Ht Marne, 21.12.1894) leerlinge k.v. Langres 1910
 De Belenet Simone (26.09.1898) leerlinge k.v. Bourges 1910
 Owens Cecile (Nenagh, Irlande, Engl. 27.10.1885) komt van Ierland 3.12.1910
 Hardy Bessie (Anvers 16.11.1902) leerlinge k.v. Antwerpen
 Dumont Jeanne-Marie Claire (Bearitz, Basse Pyrénées 19.12.1854) Franse kloosterzuster
 Gross Suzanne (1877) Franse zuster
 Soiset Marie-Thérèse (1888) Franse zuster
 Dehan Marie (Tourcoing 23.04.1872) Franse kloosterzuster
 Menu Marie Augustine (Russeignies 18.01.1883) 'religieuze belge' k.v. Kortrijk 15.10.1913
 Rouget Mélina (Troyes 6.09.1869) 'fransche religieuze'
 Renault Anna (Rennes 11.11.1874) 'fransche'
 Beasley Annie Henriette (Londres 20.10.1876) 'Engelsche religieuze' n. Brugge 1917

We stellen vast dat enkele kloosterzusters van respectabele leeftijd waren. Enkel zijn gedurende WO I overleden te Knokke ('in haren huize Verweeplaats'); de overste Michinski, Veney, Lepagnez, en Vallot. Er waren 16 kloosterzusters alsook twee Ierse, één Engelse en één Belgische non, een tweetal weeskinderen en enkele Franse leerlingen ingeschreven in het register.

(1) Louis Corthouts (Brussel 1867- Leuven 1925). Genoot zijn architecturale opleiding van Pieter Langerock in Leuven. Ontwierp ook het Dominicanenklooster te Brussel; werkte in Saint Servais, Antwerpen, Luik en Dinant. Actief in Leuven bij de wederopbouw na WO I.

(2) Juliaan Opdedrinck (1851-1921) werd in 1875 priester gewijd, was onderpastoor te Poperinge en pastoor te Damme. Verbleef om gezondheidsredenen vanaf 1910 in Knokke. En werd 'directeur' bij de Zusters Dominicanessen van Langres. Hij schreef het boek 'Histoire et Souvenirs de Knocke' uitgegeven in 1913 bij Van Kerschaever /Knokke.

HET NATIONAAL WERK VOOR KINDERWELZIJN (Oeuvre Nationale de L'Enfance)

Het gebouw in de jaren 20 kort na de aankoop door het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Tijdens WO I bestond er een Nationaal Hulp- en Voedingscomité dat gedurende zijn werking in de gemeenten ook families ondersteunde. De kindersterfte bedroeg tussen 1906 en 1910 14 % binnen het jaar van de geboorten.

Op 5 september 1919 werd door de Belgische Kamer en Senaat een wet gestemd, voorgelegd door minister Jaspar, die leidde tot de oprichting van het 'Nationaal Werk der Kindsheid'. De werking van het Hulp- en Voedingscomité werd tot eind december 1919 verdergezet. Op 1 januari 1920 startte men officieel met zowel de administratieve als de geneeskundige leiding van de bestaande inrichtingen voor kinderwelzijn van vóór en tijdens de oorlog. De gezinsopvoeding werd aanzien als het vorming- en bewustwordingsproces van de moeder; de opvoedingskansen van het kind moesten gewaarborgd worden. Zo zorgde het NWK voor een gecoördineerde medisch-educatieve dienst. Het regelmatig medisch onderzoek bij zuigelingen en kleine kinderen was de hoofdbetrachting van deze organisatie.

Deze medische verzorging resulteerde in sociaal werk. Ziekenfondsen en sociale bewegingen hielden zich reeds bezig met kinderwelzijn. Het NWK zorgde echter voor een betere kwaliteitsbewaking en deed de kindersterfte sterk dalen (3).

Vakantiekolonies konden voortaan aankloppen bij het NWK om subsidies te krijgen mits te voldoen aan een hele reeks voorwaarden qua voeding, hygiëne en veiligheid. Het NWK zou voortaan ook zelf openluchtkuren oprichten voor kinderen, tussen de 3 en 14 jaar, uit armere gezinnen voor periodes van een schoolkwartaal.

Men stond er ook in voor het normale onderwijs. Zoals reeds vermeld waren de twee eigen kolonies gevestigd, in De Panne en te Knokke.

Het voormalig klooster in Brabantse Panne werd aangekocht in 1920 door het NWK en aangepast voor het verblijf van de zwakke kinderen. Voor de kleine kinderen waren er 25 bedjes, voor de jongens van 6 tot 12 jaar, 200 bedden.

Juffrouw Anna Gernay was er een tijdlang directrice ; deze dame liet in 1928 een villa bouwen in het lerspad naar de plannen van architect Florimond Vervalcke. Lang zou ze er echter niet verblijven (4).

Waren werkzaam in de kolonie: **1910 -1920** Verweeplaats 6 'Kinderwelzijn'

Van Hecke Jules (Eeklo 17.08.1888) weduwnaar Marie-Celine Demaertelaere,

Onderwijzer- econoom, zwakke kindereengesticht, k.v. Machelen 1.07.1919/ naar De Panne 17.06.1920

Joos Leontine (Gent 29.07.1872) weduwe Leon Huys (M), bestuurster oorlogsweshuis

k.v. Eeklo 21.06.1919/ naar Nazareth 21.05.1920

Huys Marie (Exaerde 26.06.1899) dochterHuys Albert (Antwerpen 13.09.1909) zoon

Damschotter Bertha (Gent 6.04.1902) meid, k.v. Gent 1919/ naar Gent 6.07.1920

Moeyaert Angèle (Oostende 13.04.1901), k.v. Oostende 3.07.1919

Pintelon Marie (Dudzele 16.06.1903), k.v. St. Andries 20.06.19/ terug 24.12.20

Ramson Renilde (Assebroek 15.08.1902), k.v. St. Andries 20.06.19/ naar Brugge 23.12.20

Moeyaert Hélène (Oostende 8.09.1902), meid 1919-1921

Concience Marthe (Ixelles 20.03 1893), servante St.Gillis 1920-1921

Duthoy Godelieve (Damme 8.11.1900), meid 1921

Van Pachtebeke Clementine (Brugge 18.01.1903), meid k.v. Dudzele 1920

De Meyer Bernadette (Dudzele 28.09.1903), meid k.v. Brugge 1920

Verstraete Elisa (Beerst 11.08.1898), kantwerkster k.v.. Beerst 1920-1921

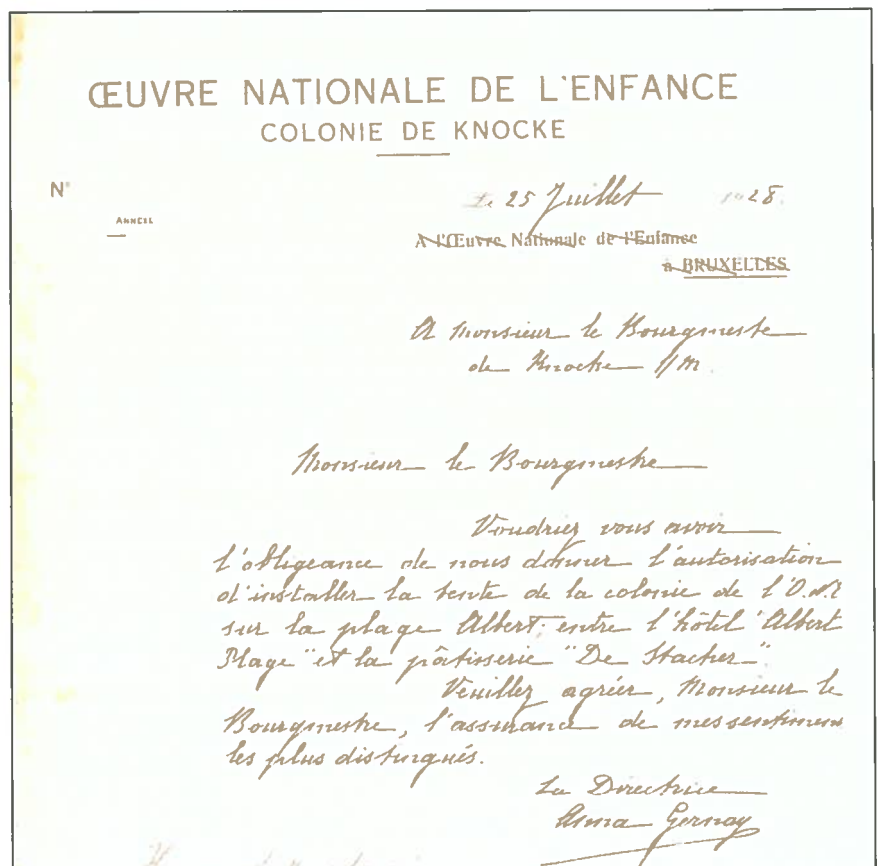
Claeys M.... (Brugge 14.10.1898),
 meid k.v. Assebroek 1920-21
 Roland Lucie (Bruxelles
 28.01.1902), sans k.v. Uccle 1920
 Genet Ida (Bruxelles 24.11.1890)
 surveillante (opzichtster) k.v.
 Ixelles (Elsene) 1920
 Lefort Lucie (Bruxelles 22.01.1887)
 opzichtster k.v. Ixelles 1920
 Boussaert Germania (Haine St.
 Paul, Pi, 14.02.1893) surveillante
 k.v. Ixelles
 Boussaert Louise (Haine St. Paul,
 9.09.1908) sans k.v. Ixelles

Uit de briefwisseling of
 postkaarten enkele teksten: (jaren
 '20)

Lieve Vriendin,
 Misschien hebt gij het nieuws al
 vernomen dat ik in Knocke ge-
 plaatst ben, 't is een goede plaats en ik ben hier heel graag en al opperbest gewoon.
 In den winter zal het hier dood zijn maar in den zomer zal het heel aangenaam zijn. Ik heb het 1ste en 2de stk.
 Van 29 jongens, maar ze zijn allemaal heel lief en braaf. Deze 3 eerste dagen heb ik al veel werk gehad, maar
 ik zal zondag eens goed werken en dan hoop ik er door te zijn.
 Als ik eens wat meer vrijen tijd heb, schrijf ik u een langen brief
 Erbiedige groeten thuis,
 En voor U een dikken kus van Uw toegenegene Stella
 Verweeplaats 8 Colonie Knocke
 Naar Mej. M.A. Rosseels Dijk Zele

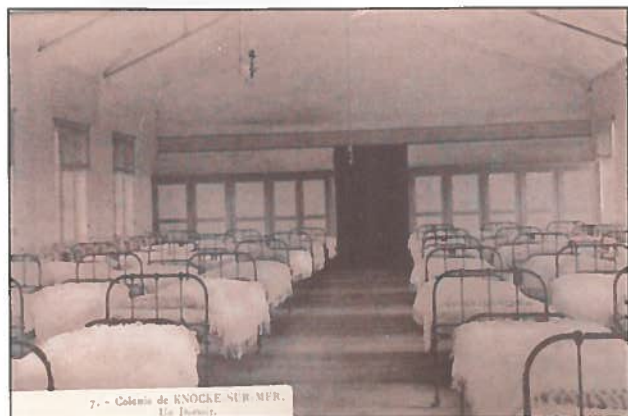
19-2-1932 Mijnheer Mellaerts Familiestraat 21 Antwerpen
 Liefste Ouders,
 Ik hoop dat ge goed thuisgekomen zijt. Tevreden over Uw bezoek, 'k dank U omdat ge gekomen zijt. Alsook
 voor de lekkernijen. Ge hebt dus gezien hoe wel ik het hier stel en hoe dik ik geworden ben. Dag allemaal,
 beste kus van Richard

Liefste ouders,
 Ik maak het opperbest. Ik ben heel blij geweest met het familiebezoek. Ik hoest bijna niet mee en tegen ik
 naar huis kom ziet ge me flink en blozend terug. Vandaag is het bijzonder mooi weder. Beste kus van Richard

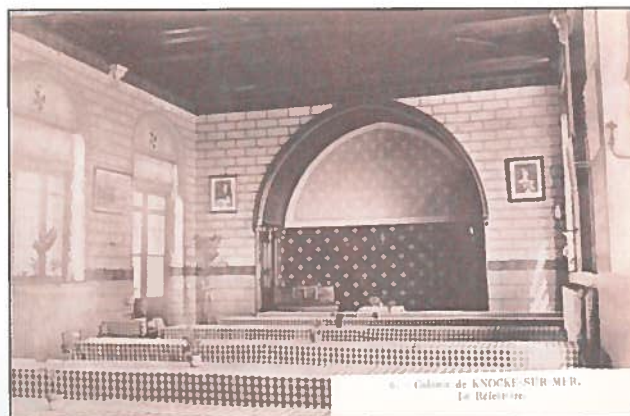

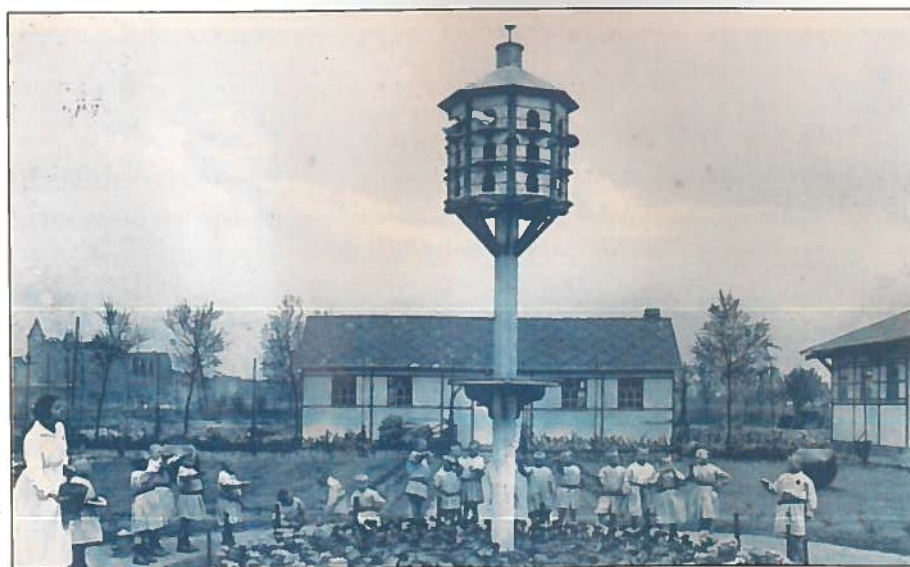
Terug van het strand en
duinwandeling

Een slaapzaal

De Kapel

Kinderen op de 'trontinettes'
bij de duiventil en de
voorlopige houten barakken.

BOUWGESCHIEDENIS

Het oorspronkelijk kloostergebouw werd in **1909** gebouwd. Gezien het groot aantal kinderen die naar de kolonie kwamen in Knokke waren uitbreidingswerken noodzakelijk.

Achteraan de westvleugel werd een uitbouw voorzien in de vroege jaren '20, later opgetrokken met twee verdiepingen en dienstig als huisbewaarder woning (zie algemeen grondplan nr. 2/3C). Er werden ook houten barakken opgetrokken als bijkomende slaapzalen. Ze stonden in het verlengde van het oorspronkelijk hoofdgebouw. Deze werden afgebroken bij de uitbreidingswerken in 1932 (zie bijgaand fotomateriaal).

Een deel van de achtertuin was afgesloten met een hoge stenen muur (later gesloopt).

In 1924 werd het uitgebreide domein tot aan de latere Piers de Raveschootlaan van een afsluitmuur voorzien met gemetste pilasters en houten tussenspijlen (B.V. 428). Op het terrein bevond zich één woning palende aan de Pierslaan en later gesloopt.

Hier een opsomming van de diverse bouwwerkzaamheden aan de hand van ingediende bouwaanvragen.

1932

Architect Florimond Vervalcke (5): Uitbreiding (*l'Aile droite du Batiment existant*).

A. Dit modernistisch gebouw was gekenmerkt door zijn horizontaliteit en lineaire vormgeving. De gevelbrede vensterregisters hadden doorlopende gepleisterde banden met afgeronde uiteinden. Aan de oostkant of speelplaats werd de trapcirculatie benadrukt met een halfronde uitbouw met uitgewerkte glastegels.

Op de benedenverdieping waren toiletten en een kleed- en turnzaal voorzien. In de kelder was er ruimte voor de wasserij, een droogkamer, strijkplaats en douches. Op de 1ste verdieping kwamen een kapel en slaapzalen.

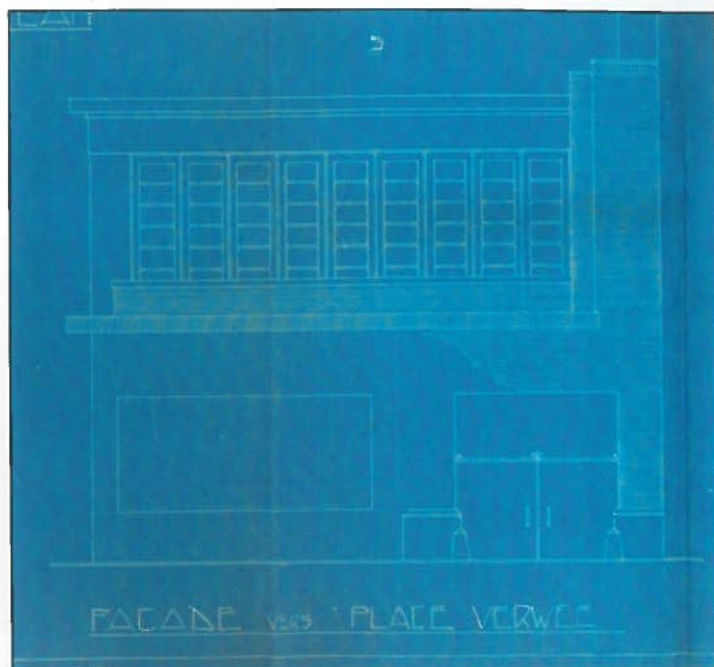
Er werden ook nog enkele aanpassingen gedaan aan het bestaand gebouw o.m. renovatie van de eetzaal voor de kinderen en het personeel (B.V. 2462) en de bouw van een halfronde uitbouw die dienst deed als 'sprekkamer'. Bij latere verbouwingen kreeg de moderne uitbouw in de bovenverdieping klaslokalen met een vrij laag plafond (zie blz.50 kaft/ nr . 3 A-3D).

B. Bouw 3 klassen met ramen aan de zuidgevel en een reeks beglaasde deuren die in de zomer konden worden opengezet.

C. Afbraak van de besprenkelingskamer en toiletten/nieuwbouw.

1937 (kaart Nr. 4)

De hoge inkompoort links van het hoofgebouw werd gesloopt voor de bouw van 'construction d'une Classe en Plein-Air', zijnde een klaslokaal op de eerste verdieping van een kleine uitbouw aan de westzijde van de kolonie (nu het 'aquarium' genoemd). (B.V. 3538).

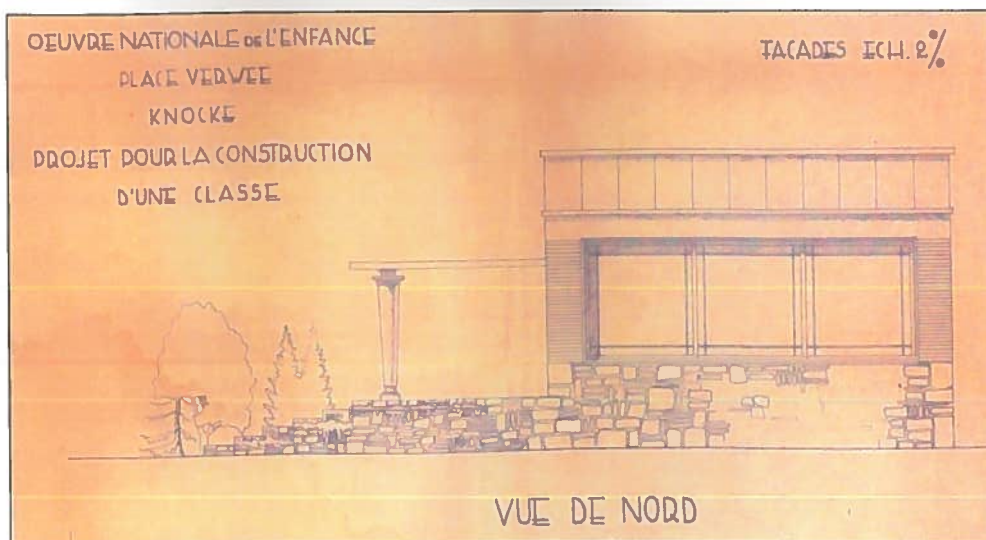

1939 (kaart nr. 5)

Architect J. Buytaert: Bouwen van een laag klaslokaal met platte bedaking tegenaan de Piers de Raveschootlaan (BV 3877).

1940 (kaart nr. 6)

Architect J. Buytaert: Uitbouw van een aanpalend tweede klaslokaal met voorliggend terras en een half ondergrondse verdieping voor toiletten en kleedkamer (BV 3880).

Tijdens WO II deed de kolonie dienst als ouderlingengesticht. In de kelder was een noodhospitaal geïnstalleerd. In de periode van de 'Insluiting' werden er tal van operaties uitgevoerd, amputaties in eerder primitieve omstandigheden. Dr. Eugène Mattelaer en zijn ploeg stonden in om het menselijk leed tot een minimum te beperken (7).

RIJKSMIDDELBARE SCHOOL (RMS)

In 1947 werd onder impuls van Camille Huysmans, hoofd van het departement Openbaar Onderwijs, een wetsontwerp voorgelegd tot het oprichten van een 'Fonds voor Schoolgebouwen van 's Rijks Middelbaar Onderwijs'. Ditzelfde jaar kwam er in Knokke een Rijksmiddelbare School op het voormalig domein van het Kinderwelzijn.

In mei 1949 werd de RMS met internaat, officieel geopend door Huysmans.. Later in het jaar kwam er het internaat voor meisjes.

In 1967 kon de RMS als 'Koninklijk Atheneum' verder fungeren.

In 1973 werd een aanvraag ingediend door het Ministerie van Onderwijs voor een nieuwe klassenvleugel voor de kleuterafdeling aan de Piers de Raveschootlaan gepaard gaande met omgevingswerken. De omheiningsmuur uit 1924 en hoge hagen verdwenen voor een modernere 'look' en zicht op het schooldomein (kaart nr. 8) . Rond 1994 kregen de gevels van de schoolgebouwen een 'speciale' kleurselectie wat ten goede kwam aan de omgeving.

De school koos voor een andere benaming bij de opsplitsing van het onderwijs. Het werd 'Gemeenschapsschool Zwinstede-Sincfala' en voortaan het MAKZ (**M**iddenschool **A**theneum **K**nokke-**H**eist **Z**winstede).

1951

Herstellingswerken van bedaking en bovenverdieping na brand. Ministerie van Openbare Werken, dir. W-VI, Ing.-Arch. F. Ladon en arch. N. Denys. Het dakgebinte werd versterkt met stalen liggers, het onderdak kreeg betonnen platen en de vloer werd voorzien van betongewelven. Het dak kreeg zwarte beglaasde pannen als bekleding.

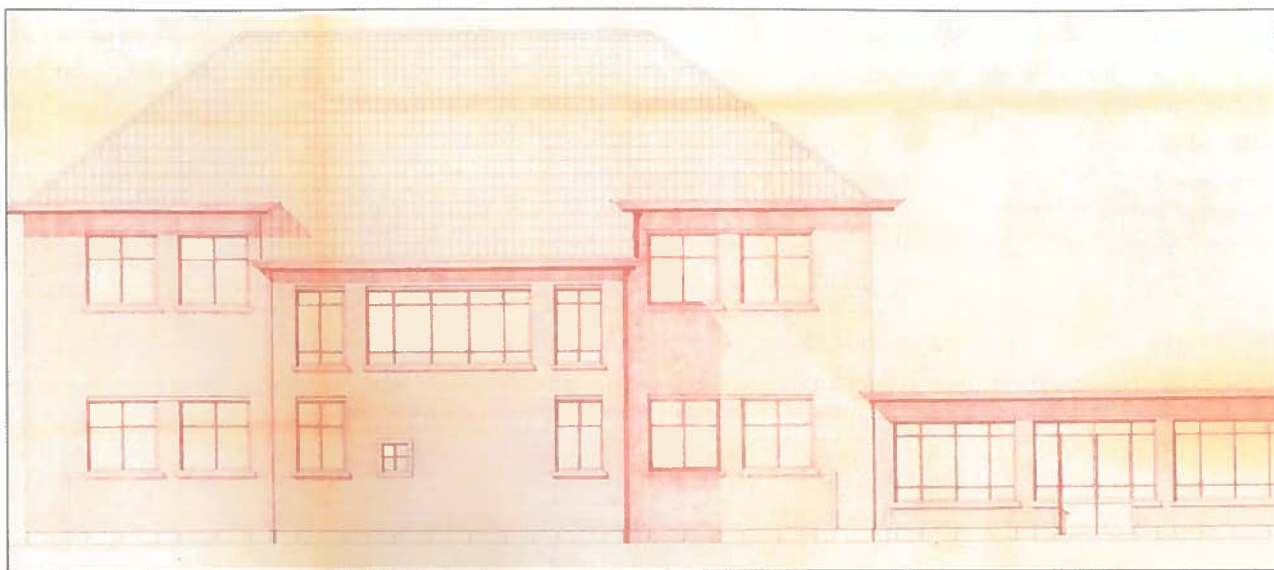
1953 (kaart nr. 7)

Arch.-Ing. Felix Ladon en arch. N.Denys: Uitbreidingswerken, bouwen van twee klaspaviljoenen aan de oostkant van het domein (Albertlaan). Naast de klassen was een waslokaal en keuken (B.V. 5349).

Er waren ook ontwerpplannen om aan de noordkant van het domein nog klassen bij te bouwen; deze werden niet uitgevoerd.

De kapel van het voormalig klooster werd een studiezaal en de oude stortbaden werden uitgebroken.

Twee fietsbergingen kwamen er in 1953 aan de westzijde van het domein.

Voetnoten:

(3) Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn had dus naast Knokke, Kinderwelzijn (De Panne) sedert 1919, 'Home Georges Theunis' in Oostduinkerke (1938) en Villa 'Chez Nous' in St.Idesbald (1947). In 1919 deed het 'Maison de Grand Air' in Wenduine ook dienst als verblijf.

Henri Velge was er jarenlang secretaris generaal en schreef in 1940 een boek over 25 jaar werking (1915-1940).

Met de staatshervorming werd het NWK opgeheven en opgesplitst in een Vlaamse en Waalse organisatie. In 1987 startte 'Kind en Gezin' met hun werking. Later kregen zij de bevoegdheden van subsidiering, toezicht op kinderopvang, adoptiediensten en ondersteuning voor gezinnen in kansarmoede en etnische minderheden.

(4) Marie Henriette Gernay (Molenbeek 28.12.1886) kwam naar Knokke op 28 juni 1920, één week nadat Jules Van Hecke tewerk werd gesteld in het home te De Panne.

Juffrouw Gernay stopte haar activiteiten op 46-jarige leeftijd en trok in april 1932 naar een klooster in de binnenstad van Brugge, het 'Prinsenhof'. Dit gebouw was de voormalige residentie van de hertogen van Bourgondië (14de eeuw). Vanaf 1662 werden de gebouwen betrokken door kloosterorden o.m. de Engelse Franciscanessen. Beschermheer was Marc Arrazola de Oñate die ook te Knokke de St. Sebastiaansgilde oprichtte; zijn wapenschild prijkt op de zonnewijzer van het geklasseerde kerktorentje van Knokke. Na grondige restauratiewerken werden de nieuwe bewoners de 'Dames de la Retraite du Sacré-Coeur' uit Boulogne. Sedert 1983 is het gebouw beschermd. Het domein werd in 1989 openbaar verkocht. Een verzekeringsinstelling vestigde zich er in 2003. Nu vinden we er een hotel.

(5)

Florimond Vervalcke (Gent 1890/ Knokke 1972) vooral werkzaam in Het Zoute met het ontwerpen van cottages, art deco projecten met modernistische inslag. Was naast lokaal architect Raymond Heyneman, de meest bedrijvige interbellum architect van Knokke-Het Zoute.

In diverse literatuur staat dat Huib Hoste instond voor de uitbreidingswerken van de kolonie maar dit klopt niet. Geen van de teruggevonden plannen in de archieven vermeld Hoste als architect. De grote uitbreiding van 1932 is van de hand van Florimond Vervalcke. Een eerste bouwvergunning nr. 607 uit 1925 gaat over het voorzien van een schoorsteen en een kleine uitbreiding van een kelder voor de centrale verwarming door arch. F. Vervalcke. In 'Oeuvrelijst Huib Hoste' verwijst men naar uitbreidingen aan het later Kon. Atheneum met B.V. 3880 uit 1940 en B.V. 3538 uit 1937; deze nummers stemmen niet overeen met de inventaris van de 'Bouwmachtigingen 1920-1944 Badstad Knokke'.

Alle bouwdoSSIers werden nagezien (op adres Verweeplaats, Albertlaan en Piers de Raveschootlaan) waaronder enkele kleine verbouwingen, zoals het wijzigen van een venster raam, optrekken van een schouw, bijbouwen van een constructie 7,65 x 2,50 m op een verdieping en een serre van 3 x 12m. In geen enkel dossier treffen we de naam 'Huib Hoste' aan.

Hoste heeft wel plannen getekend voor een zomerschool 'N.D. de L'Yser' te Knokke maar of dit werkelijk werd uitgevoerd blijft voor mij nog een raadsel. Op bepaalde postkaarten zien we wel een uitbreiding maar deze stemt niet volledig overeen met de gevelplannen. Verder onderzoek volgt. Het oorspronkelijke gebouw was in 1901 in gebruik genomen (zuidoosthoek huidige IJzerpark).

(6)

Jos Buytaert (Temse 1912/Knokke-Heist 2002) zoon van architect Henri Buytaert en vooral werkzaam in Duinbergen en Het Zoute in de woning- en villabouw.

(7)

P.B. Mattelaer, Sluis dankt Knokke en Dr.E.Mattelaer 1949, 'Cnocke is hier', jg 53 b, p. 13-19. 2016.

P.B.Mattelaer, Burgemeester Dokter Eugène Mattelaer, een biografie, dl 2,'Cnocke is hier', jg. 51 a, 2014.

Diverse auteurs: A.D'hont, C. Devroe, D.Lannoy.

Bibliografie:

Marc Constandt, *100 Jaar Toerisme, Een eeuw vakantie in West-Vlaanderen*, Lannoo, 1986.

A. D'hont, *Dagklapper uit Knokke*, deel I, Lannoo Tielt,1970.

D. Lannoy & F. Devinck, *Historiek-Architectuur Duinbergen & Het Zoute*, De Distel, 2016.

Wim Cattoor, *Het Modernisme te Knokke van '20 tot '40*, H.A.S.Gent, 1985-86.

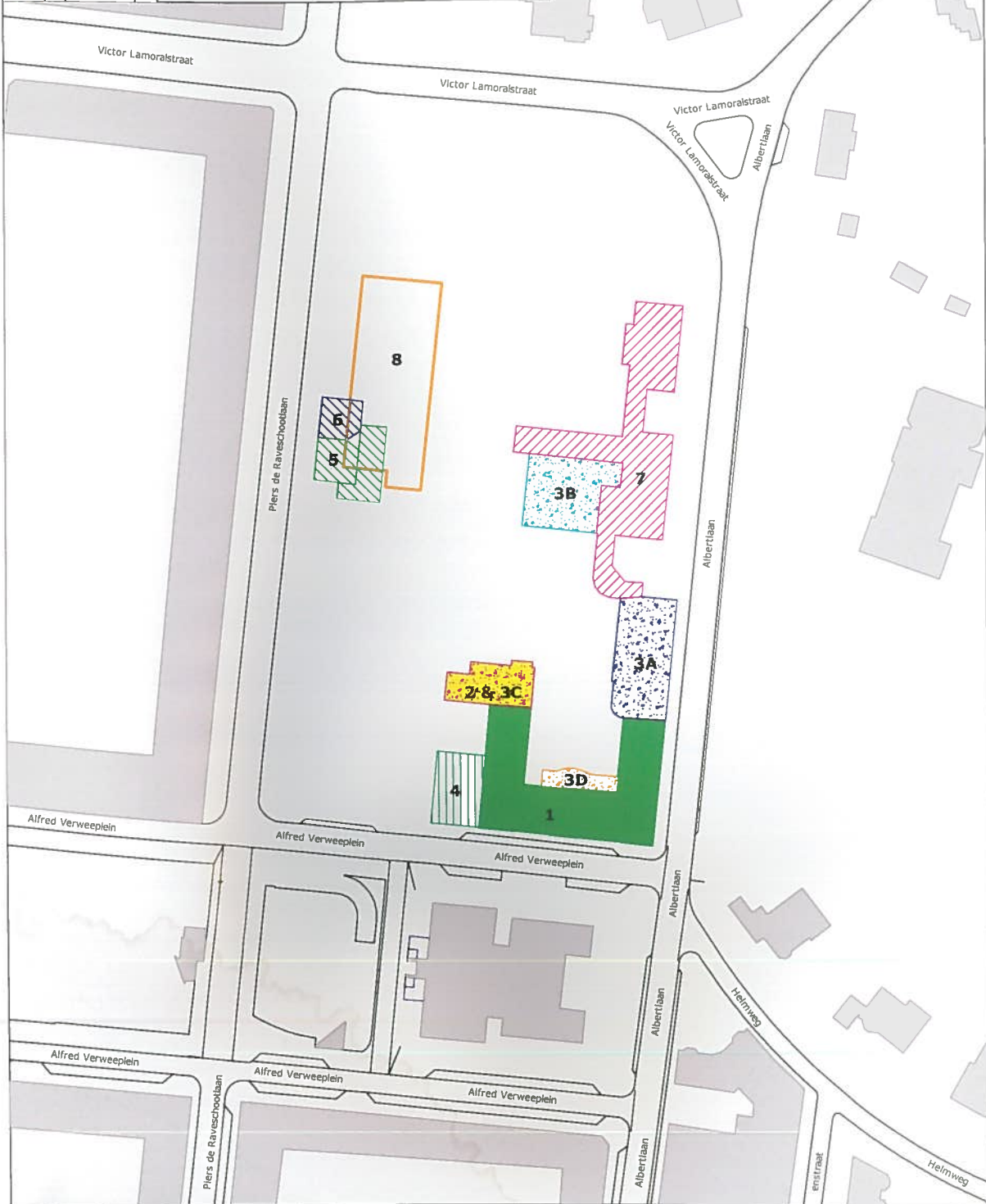
Dirk Pertz, in *Te Kust en te Kuur, Het Sociaal Toerisme*, ASLK 1987.

Archieven: Bevolkingsregister deelgemeente Knokke (1910-1920).

Bouwplannen, deelgemeente Knokke, Knokke-Heist.

Legende

	1	1909	Kloostergebouw
	2	Jaren '20	Toiletten en 'salle d'affusion'
	3	1932	A Nieuwe vleugel (F. Vervalcke)
			B Bouw 3 klaslokalen
			C Afbraak Toiletgebouw / heropbouw
			D Aanbouw spreekkamer; halfronde uitbouw
	4	1937	Nieuw klaslokaal op verdieping
	5	1939	Nieuw klaslokaal (J. Buytaert)
	6	1940	Aanpalend bijkomend klaslokaal
	7	1953	Twee nieuwe klaspaviljoenen (F.Ladon/N.Denys)
	8	1973	Nieuw schoolgebouw voor de Lagere Afdeling

De modernistische uitbouw uit 1932 van architect Florimond Vervalcke (overzichtskaart nr. 3)

